

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH OCENY/OCENY ADEKWATNOŚCI

Niniejszy dokument ma na celu poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić im przekazanie informacji zwrotnych i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji.

TYTUŁ OCENY	Dyrektywa w sprawie redukcji krajowych emisji – ocena
WIODĄCA I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ DG	DG ds. Środowiska – Dział C3 „Czyste powietrze i polityka miejska”
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM (PLANOWANE TERMINY ROZPOCZĘCIA I ZAKOŃCZENIA)	od I kwartału 2024 r. do IV kwartału 2025 r.
INFORMACJE DODATKOWE	https://environment.ec.europa.eu/topics/air/reducing-emissions-air-pollutants_en

Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, cel i zakres oceny

Kontekst polityczny

W [dyrektywie \(UE\) 2016/2284](#) określono krajowe zobowiązania w zakresie redukcji emisji dla każdego państwa członkowskiego na lata 2020–2029 (oraz bardziej ambitne zobowiązania od 2030 r.). Obejmują one pięć rodzajów zanieczyszczenia powietrza, które wywierają znaczący negatywny wpływ na zdrowie ludzkie i środowisko: (i) dwutlenek siarki (SO₂); (ii) tlenki azotu (NO_x); (iii) niemetanowe lotne związki organiczne (NMVOC); (iv) amoniak (NH₃); oraz (v) pył drobny (PM_{2,5}). Dyrektywa dostosowuje również zobowiązania w zakresie redukcji emisji wynikające z prawa UE do międzynarodowych zobowiązań w zakresie redukcji (w następstwie przeglądu [protokołu z Göteborga](#) w 2012 r.).

W art. 13 dyrektywy wzywa się Komisję do dokonania przeglądu dyrektywy nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. Komisja zamierza dokonać oceny dyrektywy zgodnie z wytycznymi dotyczącymi [lepszego stanowienia prawa](#). W ramach oceny zbadane zostanie, w jakim stopniu dyrektywa osiągnęła swój cel, jakim jest ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska poprzez redukcję krajowych emisji pięciu głównych rodzajów zanieczyszczenia powietrza. Uwzględnione zostaną również cele określone w [planie działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń](#) z 2021 r. Ponadto w ramach oceny zbadane zostanie, czy dyrektywa okazała się spójna z polityką UE w zakresie jakości powietrza i czy przyczyniła się do realizacji tej polityki, a także czy stworzyła synergię z innymi politykami UE. Jest to szczególnie ważne, biorąc pod uwagę [wniosek Komisji z 24 października 2022 r.](#) dotyczący przeglądu unijnych norm jakości powietrza.

Cel i zakres

Ocena obejmie przegląd dyrektywy (UE) 2016/2284 i jej wdrożenia we wszystkich państwach członkowskich od czasu jej przyjęcia w 2016 r. Zasięg geograficzny obejmuje UE, z pewnym uwzględnieniem transgranicznego zanieczyszczenia powietrza w UE i w sąsiadujących państwach spoza UE. Ocena będzie się opierać na standardowych kryteriach oceny określonych w wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa (skuteczność, efektywność, odpowiedniość, spójność i unijna wartość dodana) i będzie odpowiadać na pytania, takie jak przedstawione poniżej.

Skuteczność

- W jakim stopniu dyrektywa skutecznie ograniczyła emisję pięciu głównych rodzajów zanieczyszczenia, a tym samym przyczyniła się do poprawy jakości powietrza, aby uniknąć znaczącego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko oraz zagrożeń dla zdrowia ludzi i środowiska?
- W jakim stopniu narzędzia określone w dyrektywie okazały się skuteczne? Obejmują one krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza i wymogi w zakresie sprawozdawczości, a także przepisy dotyczące elastyczności zawarte w art. 5 dyrektywy. (Obejmuje to ocenę odpowiednich aktów wykonawczych i delegowanych.)
- W jakim stopniu wykorzystanie dokumentów protokołu z Göteborga (wytycznych, szablonów itp.) przyczyniło się do skutecznego wdrożenia dyrektywy?
- W jakim stopniu inne polityki UE, w szczególności polityka klimatyczna i energetyczna, oraz czynniki zewnętrzne wpłynęły na poziomy emisji?

Efektywność

- Jakie są koszty wdrożenia dyrektywy (koszty redukcji i koszty administracyjne ponoszone przez państwa członkowskie i przedsiębiorstwa)? Jakie są korzyści i czy przewyższają one koszty wdrożenia? Jakie są koszty niewdrożenia dyrektywy?
- Czy stwierdzono nieefektywność, w tym w zakresie postępowania ze zgłoszonymi informacjami i ich wykorzystywania? Czy można uprościć oraz obniżyć koszty administracyjne? Czy inne polityki lub czynniki wpłynęły na koszty przestrzegania przepisów?

Spójność

- Czy wymogi dyrektywy są ze sobą spójne?
- Czy dyrektywa okazała się spójna z innymi przepisami i celami dotyczącymi czystego powietrza (np. [dyrektywami w sprawie jakości powietrza](#)) oraz celami [planu działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń](#)?
- Czy dyrektywa okazała się spójna z innymi przepisami sektorowymi regulującymi główne źródła emisji zanieczyszczeń powietrza (takie jak [emisje przemysłowe](#), [normy emisji z pojazdów](#), [ekoprojekt](#)), polityką [klimatyczną](#) i [energetyczną](#), [wspólną polityką rolną](#), polityką [różnorodności biologicznej](#) oraz polityką [innowacyjności](#)?
- W jakim stopniu finansowanie UE przyczyniło się do skutecznego wdrożenia dyrektywy?
- Czy dyrektywa i [protokół z Göteborga](#) są ze sobą wystarczająco spójne?
- W jakim stopniu niewłączenie metanu do dyrektywy utrudniło ograniczenie emisji metanu (z rolnictwa,

<p>odpadów i energii) na szczeblu unijnym i międzynarodowym?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy spójność dyrektywy zmieniała się w miarę upływu czasu? <p>Odpowiedniość</p> <ul style="list-style-type: none"> • Czy znaczenie celów dyrektywy i sposób ich osiągnięcia zmieniały się na przestrzeni lat, w szczególności w świetle rozwoju sytuacji w powiązanych dziedzinach polityki oraz postępu naukowo-technicznego? • W jaki sposób ewoluowały potrzeby, na które miała odpowiadać dyrektywa, i w jaki sposób mogą one ewoluować w przyszłości? Czy obecne cele dyrektywy nadal je uwzględniają? • Czy zakres dyrektywy jest nadal istotny pod względem objętych nim zanieczyszczeń, ich źródeł i wpływu na ekosystemy? <p>Unijna wartość dodana</p> <ul style="list-style-type: none"> • W jakim stopniu wstępna analiza zgodności z zasadą pomocniczości jest nadal aktualna? • Czy potrzeby i cele określone w dyrektywie nadal wymagają działań na szczeblu UE? <p>Wyniki tego działania będą źródłem informacji, które zostaną uwzględnione w ewentualnym wniosku ustawodawczym (w tym w sprawie zmienionych zobowiązań do redukcji emisji na okres po 2030 r.) oraz towarzyszącej mu ocenie skutków.</p>
B. Lepsze stanowienie prawa
Strategia konsultacji
<p>Komisja przeprowadzi konsultacje ze wszystkimi zainteresowanymi stronami w celu zebrania dowodów dotyczących skuteczności, efektywności, odpowiedniości, spójności i unijnej wartości dodanej dyrektywy. Planuje wykorzystanie narzędzi i procesów konsultacyjnych przedstawionych poniżej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niniejsze zaproszenie do zgłaszania uwag, które jest otwarte dla opinii publicznej przez 4 tygodnie. • Konsultacje publiczne, które rozpoczną się (wstępnie) w III kwartale 2024 r. na portalu „Wyraź swoją opinię” i będą odbywać się przez 12 tygodni we wszystkich językach urzędowych UE. Odpowiedzi w ramach internetowych konsultacji publicznych można udzielać w dowolnym języku urzędowym UE. • Ukierunkowane konsultacje z zainteresowanymi stronami (które prawdopodobnie rozpoczną się równoległe z konsultacjami publicznymi lub później, w drugiej połowie 2024 r.). Będą one obejmowały bardziej szczegółowe pytania skierowane do zainteresowanych stron, w tym państw członkowskich i właściwych organów, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, podmiotów międzynarodowych, przedstawicieli przemysłu i środowiska naukowego. Mogą być również przeprowadzane wywiady uzupełniające. • Dyskusje na posiedzeniach grupy ekspertów państw członkowskich na temat wdrażania dyrektywy. <p>Po zakończeniu konsultacji publicznych Komisja opublikuje sprawozdanie podsumowujące je na stronie poświęconej konsultacjom. Komisja załączy również do sprawozdania z oceny streszczenie wszystkich przeprowadzonych działań konsultacyjnych.</p>
Powody prowadzenia konsultacji
<p>Celem konsultacji jest zebranie dowodów od zainteresowanych stron, aby przyczynić się do dogłębnej oceny dyrektywy zgodnie ze standardowymi kryteriami oceny stosowanymi przez Komisję. Innym celem jest umożliwienie zainteresowanym stronom i społeczeństwu podzielenia się doświadczeniami i poglądami na temat funkcjonowania dyrektywy. Przyczyni się to do stworzenia bazy dowodowej, a także przejrzystości i rozliczalności procesu oceny.</p>
Grupa docelowa
<p>Do wzięcia udziału w konsultacjach zachęca się społeczeństwo, organizacje zainteresowanych stron, partnerów społecznych, środowisko naukowe, państwa członkowskie i organy publiczne. Należą do nich podmioty, które wnoszą wkład w opracowywanie krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz sporządzanie krajowych wykazów i prognoz emisji zanieczyszczeń powietrza. Grupa docelowa obejmuje również podmioty, które korzystają z takich informacji, np. naukowców, w tym specjalistów w dziedzinie modelowania, i organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Do wyrażenia opinii zachęca się również podmioty międzynarodowe, w tym zainteresowane strony pracujące nad wdrożeniem protokołu z Göteborga.</p>
Gromadzenie danych i metodyka
<p>W ocenie uwzględnione zostaną różne sprawozdania, dane i badania wynikające z wdrażania dyrektywy, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roczne dane z wykazów przekazane przez państwa członkowskie i zestawione przez Europejską Agencję Środowiska (EEA);

- dane dotyczące wpływu na ekosystemy zgłoszone przez państwa członkowskie i [przeanalizowane przez Komisję](#);
- wcześniejsze i przyszłe sprawozdania z wdrażania przygotowane zgodnie z art. 11 dyrektywy;
- wcześniejsze i przyszłe sprawozdania dotyczące prognozy w sprawie czystego powietrza oraz stanowiące ich podstawę badania pomocnicze;
- bieżące wnioski o usługę Komisji mające znaczenie dla przeglądu, dotyczące w szczególności wymogów sprawozdawczych dyrektywy niezwiązanych ze zobowiązaniami redukcyjnymi oraz spójności dyrektywy z protokołem z Göteborga;
- [sprawozdanie z oceny skutków](#) stanowiące podstawę przeglądu dyrektyw w sprawie jakości powietrza;
- istotne wyniki projektów badawczych finansowanych przez UE.

Komisja zainicjuje również specjalne badanie w celu wsparcia oceny wszelkich brakujących elementów oraz wsparcia konsultacji publicznych i ukierunkowanych konsultacji z zainteresowanymi stronami. Korzyści i koszty będą wynikać z modelowania (sprawozdania dotyczące prognozy w sprawie czystego powietrza) oraz z informacji zebranych w ramach konsultacji z zainteresowanymi stronami.